

Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu

Tegevusaruanne 2017

Sissejuhatus

Raamatukogu tegevus 2017. a oli korrara nii võimalikult stabiilselt samu asju jätkav kui ka uusi arenguid ja teid avav. Üle mitme aasta kasvasid statistilised üldnäitajad -- tõsi, kokku paar-kolm protsenti, kuid kuna mitmel varasemal aastal on nad samavõrra vähenenud, on see märgatav muutus. Suurenesid peamiselt harukogude ja lastetööd näitavad arvud, seega ei saa see olla oluliselt mõjutatud ülikooli raamatukogu pikaajalisest kinniolekust, kuigi kohal lugevate ja õppivate inimeste arvu kasvu täheldasid kõik osakonnad. Siin on vast tegu sellega, et kuna raamatukogus on niikuinii krooniliselt liiga vähe töökohti, ei saa see vajadus eriti lugejaid juurde tuua.

Põhilised arvandmed

Töötajaid (koosseis)	91 (89,125)
Lugejaid	36 648
sh lapsi	8534
Lugejakohti	435
sh arvutitöökohti	201
Kojulaenutuste arv	1 124 260
Kogude suurus	
Kogud	590 691
sh raamatud	563 973
sh ajakirjad	9220
Andmebaasid	14
sh omaloodud	6
E-raamatud	6704

Eelarve ülevaade (tuh. euro)

Kulud kokku(a1+a2)	1864.092
jooksevkulu	1829.667
tööjõukulu	1154.004
komplekteerimiskulud kokku	234.885
riigilt	105.134
omavalitsuselt	123.003
muudest allikatest	6.748
raamatutele kokku	186.546
riigilt	105.134
omavalitsuselt	74.664
muudest allikatest	6.748

perioodikale kokku	42.301
auvistele kokku	4.340
elektroon. kogudele kokku	1.698
sellest võrgus olevatele andmebaasidele	1.698
infotehnoloogia kulud	58.847
investeeringud põhivarasse	34.425
ehitiste soetamine ja kap. remont	0.0
investeeringud infotehnoloogiasse	10.574

Kui tegevuse põhiarvud näitavad rõõmustavalt (väikest) tõusu, mis tähendab, et kõige mahukama ja ollulisema tööga on asjad enam-vähem korras, siis nõ leiendatud lugemisega seotud asjad väärivad tõelist esiletõstmist. 2017. a. õnnestus meil paari projektiga jõuda üleriiklikku rambivalgusse ja need on ka sisuliselt uued ja raamatukogu tegevust väärindavad.

Kõigepealt aasta alguses käivitatud tegevustoad. Keskkogu ja Annelinna harukogus suuremad, teistes harukogudes pigem töövõimalusena muude kõrval. Need on hetkel üle maailma väga populaarsed raamatukogu põhitegevust täiendavad ettevõtmised, mis võimaldavad lugejatel tulla ja midagi oma kätega teha, teha seda vahenditega, mida neil kodus tõenäoliselt ei ole.

Tehnikaosakonna tegevustoas on kaks 3D printerit, üks korraliku kujundustarkvara ja tava- ning filmiskanneriga töökoht lugejale, kaks õmblusmasinat ning spiraalkõiteaparaat, lasteosakonnas paberimustrite ja kujundite lõikaja, Annelinnas kaks õmblusmasinat, Tammelinnas ja Karlova-Ropka harukogus kummaski tavaline õmblusmasin. Kõik see on andnud võimaluse rohketeks koolitusteks ja üritusteks majas ja majast väljas (pop-up tegevustoad linnaosapäevadel, jne)

Tõeliselt uuenduslikult õnnestus raamatukogul tegutseda sotsiaalmeedias. Seltskonda aktiviste, keda veab meie programmeerija Ingrid Saare, otsustas kirjutada raamatukogu portaalile "Tartu ilukirjanduses" nutitelefonil rakenduse. Tartu ilukirjandusportaal (teele.luts.ee) küll toetab ka telefonis vaatamist ja kasutamist, aga see rakendus (TartuFic nt Google poes) kasutab geopositsioneerimist ja juhhib sind linnas sind huvitavat tekstide juurde, teavitab, kui möödud mõnest kirjandusliku tähendusega kohast ja aitab ka kokku panna temaatilisi jalutuskäike. Rakendus on tehtud koostöös Tartu linnavalitsusega UNESCO kirjanduslinna raamides.

Teine suurem projekt, see kord üleriigiline, on samuti töös kirjanduslinna raamides, aga olulisemalt Eesti Vabariik 100 tähistamiseks. Projekt, mille esindusnimetus on Jutupeatatus (www.jutupeatatus.ee) kogus üle Eesti 100 kohta, mis ühes või teises vormis on mõnes meile klassikalises tekstis äratuntavad. Need kohad tähistatakse reealselt maastikul/tänavatel/majadel tahvitega, valmis on koduleht, mis kõiki tekste esitab nii kirjas kui ka näitlejate etteluotuna helifailina. Kogu projekt on ka kaardirakendusega ja temast on edaspidi võimalik teha nutitelefonil rakendus. Projekt on saanud toetust Kodanikuühiskonna sihtkapitalilt, Kultuurkapitalilt ja Tartu linnalt (kokku 18500 eurot).

Raamatukogu uue maja ehitus oli korraks seoses kohalike valimistega jälle üleval. Reformierakonna esialgne plaan ehitada kesklinna suur kultuurikeskus, milles oma ruumid ja tegevusvõimalused saaks mitmed Tartu kultuuritegijad, on iseenesest vägagai atraktiivne, oluline oleks, et raamatukogule langeks sellest piisavalt suur osa (5000-6000 ruutmeetrit), mis võimaldaks teenuse kvalitatiivset parandamist ja ei oleks lihtsalt veel üks koht, kus raamatukogu tegutseb. Peale koalitsiooniläbirääkimisi ja uue linnavalitsuse ametisse asumist on hea plaan küll justkui soiku jäänud.

Valdkondliku pädevuse arendamise peamine, kuigi mitte ainus viis on töötajate erinevad koolitused. Töötajate koolitusi koordineerib üldiselt administratsioon, täpsemalt on see pädevusrida direktor-arendusjuht-personalijuht-osakonnajuhatajad. Aasta alguses pannakse vastavalt eelravevõimalustele kokku koolituskava. Koolituskava koostab personalijuht, arvestades pädevusrea ülejäänud osapooli. Üldiselt järgitakse raamatukogu arengukavaga paika pandud eesmäärke, kuid konkreetse aasta ja eesmärkide rakenduse suhtes võivad drektoril olla omad, arendusjuhil omad, konkreetsetele osakonnajuhatajatele omad prioriteedid. Personalijuht koostab lõpliku koolituskava, püüdes neid kõiki arvesse võtta.

Arendavate ja asjakohaste tingimuste loomine ning kultuuritöötajate valdkondliku pädevuse arendamine

2017 aastal oli raamatukogu koolituseelarve kokku (põhieelarve + omatulud) 11 728 eurot, selle eest koolitati arvestuslikult kokku 191 töötajat (keskmiselt osales iga töötaja kahel koolitusel) kokku 2250 tunni ulatuses (üle kahekümen tunni töötaja kohta keskmiselt). Peamised koolituste teemad: infoturbe küsimused, IT-pädevused (nii IT-teenistuses kui teistel), teeninduskoolitus, koolitus erivajadustega lastega käitumisest, erinevad kirjanduskoolitused, tegevustoad (õmblusmasinad, 3D-printerid). Täiesti omaette ulatuse annavad koolituskavale TÜ infokorralduse eriala suveseminarid (laste- ja täiskasvanute tööle eraldi)

Kaasaegse tehnoloogia võimaluste laialdasem kasutamine

Kogu raamatukogu igapäevategevus on suuresti IT-struktuuride toetatud. Kogu laenutustegevus ja raamatukogu kataloogid on IT-põhised juba aastaid. Asjaajamine käib linna dokumendihalduses. Kui põhitegevused on rutiinsel tasemel juba aastaid töötanud, on seda olulisem koht erinevatel IT-arendustel, mis

- lihtsustavad tööprotsesse
- teevad raamatukogu ja raamatukoguteenused lugejale kättesaadavamaks
- teevad raamatukogu ja raamatukoguteenused lugejale huvitavamaks
- loovad lisaväärtust olemasolevale põhiteenusele lisaks
- on vajalikud muutunud keskkonna tõttu (turvalisus, jmt)

2017. aastal käivitus täiel määral Eesti Raamatukoguvõrgu konsortsiumi ühine (kuid raamatukoguti eraldi konfigureeritav) lugejate registreerimise ja autentimise tarkvara KRAS. See on ühiskataloogi ja laenutussüsteemiga ESTER integreeritud iseteeninduslik veebipõhine keskkond, mis võimaldab soovijail end raamatukogu kasutajaks registreerida ning hiljem e-kataloogis kasutaja tuvastamist nõudvate teenuste kasutamisel ennast autentida, kasutades selleks kas raamatukogukaarti (lugejapiletit), Tartu õpilaspiletit, ID-kaarti või mobiil-ID-d. Tegemist on tõepoolest raamatukogu kasutamist oluliselt lihtsustava lahendusega, siiani tuli iseteenindusportaalil iga erineva raamatukogu kasutamisega seotud kasutajanimedel-paroolidel järge pidada, KRASis lugeja autoriseerib end korra. Tartu Linnaraamatukogu pani KRASi kasutuse põhirreglid paika juba 2015 koos linna juriidilise teenistusega, 2018. võib ilmuda, et seoses isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamisega peab sinna mingeid täpsustusi lisama.

Pidevalt on toimunud 2016. aastal käivitatud töökeskkonna Office 365 rakendamine. Praeguseks on lisaks algsele arvutipostile ja jagatud tekstitöötusele, tabelarvutusele ja esitluste kirjutamise tarkvarale võetud aktiivsesse kasutusse grupi- ja individuaalkalendrid ja nn tiimid.

- Kõige suurem IT investeering 2017 oli jätkuvalt seotud wi-fi võrgu väljaehitamisega. Soetati juurdepääsupunkte ning hangiti haldustarkvara. Selleks korraldati kaks hanget, millest esimesega osteti seadmed ja teisega Aruba Central haldustarkvara ning ClearPass võrgu juurdepääsu kontrolli ja külaliste halduse tarkvara. Muu hulgas paigaldati ka välitugijaamad Kompanii 3/5 ja Annelinna harukogu ette. Leviga on nüüd kaetud peamaja esine plats ning kogu Annelinna hoone esine park. 2017 aasta viimase 6 kuu jooksul külastas raamatukogu avalikku wi-fi võrku ligi 23 000 unikaalset seadet. Raamatukogus võtame 2018 kasutusele

lokatsioonipõhise kliendivoogude ja ruumide kasutamise analüüsi (milliseid ruume kasutatakse, kaua inimesed majas viibivad). Hetkel oleme Eestis ainus raamatukogu, kellel on niisugune võimalus.

- Aasta alguses uuendati wi-fi.ee kaardil raamatukogu info, et paremini reklaamida raamatukogu kui võimalikku töökohta. Kaardile kanti ka puuduolevad harukogud (Karlova, Annelinn, Raepalms, Lubja). Detsembris läbisime wi-fi.ee auditi, mille käigus kontrolliti raamatukogu vastavust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt välja töötatud avaliku kohtvõrgu pakkuja nõuetele. Raamatukogu infrastruktuuri ja IT juhtimist hinnati eeskujulikuks. Selle tulemusena saime õiguse kasutada oma hoonetel ametlikke wi-fi.ee kleebiseid ja silte. Kleebised pandi kõigi raamatukogu hoonete akendele ning sissepääsudele. Peamaja seintele kinnitati ka plekist wi-fi.ee leviala tähistavad tahvlid. Harukogudesse on plaanis tahvlid paigaldada 2018 aasta alguses.

Teadaolevaid märkimisväärseid infoturbe intsidente 2017 aastal ei esinenud. Uuendati infosüsteemide kasutamise korda ja infoturbe poliitikat.

Alustati ettevalmistust Euroopa andmekaitsemääruse (GDPR) jõustumiseks 2018 aastal. Sellega seoses teostati asutuse GDPR-iks valmisoleku hindamine, koostati andmetöötuse register, alustati uue andmekaitsejuhendi ja lugejate privaatsuspoliitika koostamist.

2017. aastal alustasime raamatukogust väljasaadetavate arvutikirjade administreerimisest keskkonnas mailchimp, mis omakorda sai võimalikuks tänu linnavalitsusest meile korraldatud krediitkaardile. Mailchimp on selles mõttes väga oluline rakendus, et seal on täidetud posti saatmise üldised nõuded (adressaati informeeritakse alati, miks ta neid kirju saab ja tal on võimalik neist loobuda) ja raamatukogul on võimalik seda protsessi efektiivselt juhtida (koostada erinevaid adressaatide nimekirju, saadetisi korrata, näha saadetiste lugemise statistikat) ja mis ei ole väheoluline, kirjadel on palju suurem võimalus läbida erinevaid rämpsostifiltreid.

Alates 2017. veebruarist pakume lisaks tavapärasele raamatukoguhoidja abil tehtud printimis-skaneerimis-paljundustöödele ka koostöös Canon Overalli Pilveprint lahendusega - vastava konto loonud ja sinna raha kandnud lugejal on nüüd võimalus oma väljatrükk saata Raeplatsi lugemistuppa, samuti minna ja seal kohapeal ise paljundada või skaneerida

Tehnikaosakonda loodi skaneerimistöökohad, kus saab kasutada kvaliteetseid skannereid ning professionaalset skaneerimistarkvara. Soetati spetsiaalne filmi- ja slaidiskanner, millega saab kvaliteetselt digiteerida nii negatiive kui diapositiive. Sellega oleme praegu Eestis ainus raamatukogu, kus niisugune võimalus on. Antud teenuse osas on ka hea potentsiaal teha koostööd Tartu kunstikoolidega ning Aparaaditehases 2017 aasta lõpus avatud avaliku analogfotograafia laboriga, samuti kaasata Tartu analogfotograafia kogukonda.

- Tehnika- ja muusikaosakonna lugejaarvutitesse loodi videotöötuse võimalus ning soetati graafikatarkvara Corel Draw.
- Peamaja, Karlova ja Tammelinna lugejaarvutitesse soetati Microsoft Office Pro Plus 2016 tarkvara.
- Annelinna harukokku soetati aasta lõpul uus multifunktsionaalselt kasutatav 4k LCD teler koos Playstation 4 Pro ja Playstation VR komplektiga. Annelinna raamatukogu küllastajatel on nüüd võimalus proovida virtuaalreaalsust.

- Lasteosakonna Xboxile osteti juurde pedaalide ja rooli komplekt. Lisaks soetati juurde uus 4k LCD teler. Nüüd saab lasteosakonnas korraka kasutada nii XboxOne kui ka Wii mängukonsooli. Lasteosakonda osteti ka 6 Bee Bot haridusrobotit töötubade läbiviimiseks.
- Peamaja fuajeesse ja Raekoja platsi lugemistoa akendele hangiti värgvõrgul baseeruvad multimeediaekraanid, mis võimaldavad kuvada ürituste reklaame, edastada videoülekandeid ning muud raamatukoguga seotud infot. Peamaja ekraani jaoks kujundati majaplaan ning Raekoja platsi ekraanidele harukogusid tutvustavad kaardid ning ruume ja teenuseid tutvustavad fotod.
- Tehnikaosakonda, Tammelinna ja Karlovasse soetati uued multifunktsionaalsed kontoriseadmed. Sellega on tagatud kvaliteetse kuni A3 mõõdus värgilise printimise ja skaneerimise teenuse osutamine kõigis raamatukogu majades. Raekoja platsis avati Pilveprindi teenus.
- Algas koostöö Soome firma Ellibsiiga, et luua e-raamatute laenamise keskkond. Kui kõik sujub kavakohaselt, avatakse pilootprojekt lugejatele 2018. a kevadel
- Kasutusele võeti intelligente värgvõrgul baseeruv külastajate loenduse lahendus, mis võimaldab automatiseeritud külastajate loendust ning täpsemat raamatukogu majade külastatavuse analüüsi. Lahendus lähtub avaandmete põhimõttest, võimaldab andmeid säilitada masinloetaval kujul ja siduda teiste süsteemidega, näiteks ärianalüütika töövahenditega. Harukogudes töötab loendur alates maikuust, peamajas (välisukse juures ja lasteosakonna uksele), Raeplatsi ning Lubja teeninduspunktis alates detsembrist.
- Peamaja saali ja Kompanii 10 koosolekuruumi paigaldati professionaalne videokonverentsi lahendus. Mõlemasse kohta paigutati ka statsionaarne Skype töökoht, et lahendus oleks atraktiivsem kasutada nii saali kui koosolekuruumi kasutajatele. Videokõnede võimekus loodi ka osadel töökohtadel, mis võimaldab osaleda erinevate töögruppide liimetel virtuaalkoosolekutel, samuti teha virtuaalkoosolekuid maja sees.
- Saali paigaldati uus videoprojektor, et muuta saali atraktiivsemaks koolituste ja ürituste korraldamise kohaks. Annelinna soetati samuti uus projektor, oma projektorid said ka Tammelinna ja Karlova harukogu. Viimase kahe jaoks oleks vaja ka uusi ekraane.
- Peamaja fuajeesse ja Raekoja platsi lugemistoa akendele hangiti värgvõrgul baseeruvad multimeediaekraanid, mis võimaldavad kuvada ürituste reklaame, edastada videoülekandeid ning muud raamatukoguga seotud infot. Peamaja ekraani jaoks kujundati majaplaan ning Raekoja platsi ekraanidele harukogusid tutvustavad kaardid ning ruume ja teenuseid tutvustavad fotod.
- 2017. a loodi mobiilirakendus TartuFic

Tartu Linnaraamatukogus on juba 12 aastat kogutud luuletusi ning ilukirjanduslikke proosakatkendeid, milles kirjeldatakse Tartu erinevaid kohti, siniseid tähelepanuväärseid inimesi ning lihtsalt Tartu hõngu. Andmebaasi nimi on "Tartu Ilukirjanduses" (edaspidi TEELE), veebiaadress <http://teele.luts.ee>. Andmebaas on seotud ka Google Mapsil põhineva kaardiga.

Andmebaasi tegijatel on juba mõnda aega olnud idee luua telefoni-äpp, mis seostaks reaalfüüsilises linnaruumis nutiseadmega ringi liikudes asukoha ilukirjandusliku tekstiga. Seda lugedes rulluksid lahti nii olemasolevate kui praeguseks juba ajalooks saanud kohtade emotsionaalsed kirjeldused ja meeleolud.

Et leida võimekus sellise rakenduse loomiseks, osales meie programmeerija Ingrid Saare Tallinnas toimunud Digixi korraldatud häkatonil „Loomehäkk vol 3: meelelahutus” , kus liitusid eri taustaga eksperdid 48-ks tunniks meeskondadeks, et leida sel moel nii ideid uuteks mobiilirakendusteks kui ka teostajaid nende elluviimiseks. Mobiilirakenduse TartuFic prototüüp pälvis Digix'i eriauhinna. Digixil moodustunud meeskond asus ideed ellu viima. Tartu linnavalitsuselt saadi täiendavat rahalist toetust. MTÜ-ga Eesti Fotopärand (veebileht Ajapaik) tehti koostööd ja lepiti kokku, et Ajapaigas leiduvaid fotosid võib kasutada nii mobiilirakenduses kui TEELE veebilehel (kui viidata originaalidele).

Ingrid Saare arendas TEELE andmebaasist mobiilirakenduse jaoks väljavõtete tegemise skripti, mille abil jõuavad andmed TEELEST mobiilirakendusse. Selle põhjal programmeeris TartuFic'i arendamise meeskonna liige Taavi Künnapuu lõpliku rakenduse. Ingrid Saare, Katrin Raid ja Halliki Jürma koostasid ja sisestasid TEELE andmebaasi kirjanduslikud teekonnad TartuFic'i jaoks.

Rakendus sai väga positiivset tagasisidet Tartu linnakirjanikult Kristiina Ehinilt ajalehes „Postimees”. Pärast seda kasvas hüppeliselt rakenduse GooglePlay poest allalaadimiste arv. Mobiilirakenduse arendamine jätkub järgmisel aastal, valmib ka iOS versioon (praegu on olemas Androidi versioon) ning jooksvalt lisatakse juurde andmeid.

Multikultuurse arengu soodustamine

Kui üldised raamatukogu kasutuse näitarvud 2017 (võrreldes 2016 ja eelnevatega) kasvasid, siis võõrkeelse ilukirjanduse laenutuste arv keskkogus langes 9,1%. Laenutusi ja pikendusi kokku oli 13,8% vähem kui 2016. aastal. Venekeelset kirjandust laenutati 7,7% vähem kui eelmisel aastal, võõrkeelse kirjanduse laenutuste arv vähenes möödunud aastaga võrreldes 9,4%.

Saali külastas möödunud aastal kokku 20 131 inimest – külastajaid oli seega 6,5% vähem kui eelmisel aastal. Hinnata, mis on sellise languse põhjus, on raske, esialgu jätkame senist strateegiat – üritame uudisteosed lugejateni tuua võimalikult kiiresti, tellime ingliskeelset noortekirjandust ning mitmekesisises valikus venekeelset kirjandust vene emakeelega lugejatele. Kuskil poole 2018. aasta peal tuleb olukorda uuesti hinnata ja vajadusel käivitada lihtne lugejauuring.

Võõrkeelse ilukirjanduse laenutuste võrdlus 2014–2017

	2014	2015	2016	2017
Laenutusi	44 908	38 026	36 220	32 925
Laenutusi ja pikendusi kokku	85 185	77 155	72 657	66 924
Venekeelseid laenutusi	34 172	28 863	26 885	24 808
Muukeelseid laenutusi	10 736	9163	8958	8117
Külastusi	23 904	23 614	21 525	20 131

Uue projektina alustas Liina Leemet septembris keelekohviku korraldamist neile Tartu elanikele, kelle jaoks eesti keel ei ole emakeel ning kes soovivad oma eesti keele oskust vabalt vesteldes parandada. Keelekohviku korraldamise idee tekkis 2016. aastal Tallinna Keskraamatukogus Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeval „Raamatukogud mitmekultuurilises Eestis“, kus arutati selle üle, mida raamatukogud saaksid teha nende inimeste jaoks, kes ei räägi eesti keelt, kuid elavad Eestis. Esimene avalik ja väljareklaamitud keelekohvik „Tunne Tartu linna“ toimus Tartu sügiseste tudengipäevade raames septembris. Sellele eelnes kogemuste omandamise faas: juunis ja augustis osales Liina Leemet Rahvusvahelise Maja iganädalase keelekohviku korraldamisel.

Lisaks tekkis võimalus koostöös Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudiga pilootprojektina korraldada augustikuus kolm keelekohvikut väliseestlastele. (Kahel korral oli toimumiskohaks raamatukogu ning kolmandal üldkeeleteaduse instituut). Need kolm keelekohvikut olid mõeldud konkreetselt kahele Tartu Ülikoolis Rootsi Eestlaste Liidu (REL) eesti keele suvekursustel osalenud keeleõppijate rühmale, mille osalejaist enamik olid eesti päritolu rootslased või nende pereliikmed ning kelle kultuuriteadmised eesti kohta olid väga head, kuid keeleoskus ebaühtlasel tasemel. Kohvikuid aitasid läbi viia Ülle Niin eesti ja üldkeeleteaduse instituudist ning magistrandid, kes õpivad eesti keele õpetajaks mitte-eesti koolis.

Edaspidiste keelekohvikute puhul on jätkunud viljakas koostöö Ülle Niinega, kes aitab vabatahtlikuna kohvikut läbi viia. Kohviku läbiviimisel on osalenud ka kolleegid Seili Ülper ja Asko Tamme. Palju tuge

oli ka kolleegidest, kes aitasid esimeste keelekohvikute puhul kohviku sisu ja formaadi osas kaasa mõelda ning keda loodetavasti õnnestub edaspidi ka kohvikuis osalema meelitada: Linda Jahilo, Katrin Raid, Halliki Jürma, Klaari Tamm, Sirje Suun. Plakati kujundas Külli Peegel.

Rõõm on näha, et keelekohvikutes on õnnestunud kokku viia erineva keeleoskusega ja erinevat päritolu osalejaid: Venemaalt, Hiinast, Flandriast, Ameerika Ühendriikidest, Keeniast, Saksamaalt, Soomest, Armeenias, Aserbaidžaanist ja Eestist (ingerisoomed, vene ning ka mõned eesti emakeelega keelehuvilised). Praeguseks on viis osalejat küllastanud keelekohvikut mitu korda.

Keelekohvikute eesmärk on arendada eelkõige osalejate kõnelemisoskust ja eesti kultuuri tundmist ning pakkuda võimalust (kohalike) inimestega kokku saada. Meetoditena kasutame palju vaba vestlust mingil kokkulepitud teemal, grupitööd ja muusika kuulamist.

Eesti keele kohvikuid on plaanis jätkata järgmisel aastal sagedusega kaks korda kuus.

Eesti keele kohviku 1. hooaeg (2017)

Kuupäev	Teema	Läbiviijad	Osalejate arv
3. august	Puhkus ja reisimine	Ülle Niin, Liina Leemet, Anni Rahuvarm, Ell Vahtramäe, Inkari Lindve	18
8. august	Toit	Ülle Niin, Liina Leemet, Anni Rahuvarm, Ell Vahtramäe	6
24. september	Tunne Tartu linna (laulud Tartust)	Liina Leemet, Ülle Niin	2
11. oktoober	Mööbel ja ruum	Liina Leemet, Ülle Niin, Asko Tamme	2
15. november	Riideesemed	Liina Leemet, Ülle Niin, Seili Ülper	8
13. detsember	Talv ja jõulud	Liina Leemet, Seili Ülper, (Ülle Niin)	8

Hea meel on tõdeda, et 2017. aasta detsembrikuust alates teeb linnaraamatukogu koostööd Facebookist alguse saanud ingliskeelse raamatuklubiga Book Club Tartu, mille liikmed saavad kokku raamatukogu ruumides. Klubi sihtrühmaks on Tartus elavad välismaalased ja eestlased, kes soovivad lugeda ning loetu üle diskuteerida inglise keeles. Inglisekeelne raamatuklubi saab kokku üks kord kuus ning seal arutletakse eelnevalt kokkulepitud teoste üle, mis on ilmunud nii inglise kui ka eesti keeles. Osalejaid oli esimesel korral kuus ning arutluse all oli Philip. K. Dicki teos „The Man in the High Castle“ („Mees kõrges lossis“). Arutelu juhtis Katarina Damčević. Raamatukogupoolne kontaktisik ja osaleja on Irina Möldre. Loodame, et see algatus ja koostöö jätkub ka edaspidi.

Nii keelekohvik kui ka ingliskeelne raamatuklubi on tegemist üritused, mis peaksid pikemas perspektiivis toetama välismaalaste integratsiooni Tartu linnas.

Jätkame osalemist Slovakkias rahvusvahelisel 6-15 aastaste õpilaste eksliibrise joonistamise võistlusel. Koordinaatoriks on Slovakkias, Hlohovecis asuv mittetulundusühing AD Personam Hlohovec. 2017.aasta oli konkursi kokkuvõtete tegemise ja auhindade väljakuulutamise aasta. Seekord oli teemaks "Maailm meie ümber. The World around us". Eestisse tuli kolm auhinnalist kohta- Doris Mänd ja Karolina Vertjajeva Tartu Laste Kunstikoolist ja Ronja Jõgi Tartu Hansa Koolist. Oktoobri alguses, tänu koolide ja raamatukogu toetusele, õnnestus lapsed viia Hlohoveci konkursi pidulikule lõpetamisele.

Teoks sai kaheksas virtuaalne jõulukaartide näitus meie raamatukogu kodulehel, kus osalesid juba tavapäraselt Tartu ja Celje (Sloveenia) lapsed, esimest korda lisandusid Valgevene tublid joonistajad.

Kultuurikorraldajate teabevahetuse ja koostöö arendamine

Aasta jooksul käidi mitmetel õppekäikudel nii Eestis kui ka mujal.

Koolitusreisid	osalejate arv
Õppereis Soome raamatukogudesse (Kirjasto 10 ja Espoo raamatukogu)	22
Õppereis Leedu raamatukogudesse	24
koolitusreis Peterburi raamatukogudesse	1
Õppereis Viljandi ja Pärnu raamatukogudesse	20

Eestis käidi spetsiaalselt vaatamas tööd Pärnu ja Viljandi raamatukogus.

H. Jürma käis mäluasutuste suveseminaril „Digitekkeline pärand ja osaluskultuur“. Inglise keele klubis osalesid H. Jürma, A. Hramov, T. Sulg, S. Ülper, J. Raidma, I. Möldre ja L. Leemet.

Raamatukoguhoidjate suveseminaril Haapsalus käis seekord K. Raid. A. Pärtelpoeg käis režiikoolitusel Tartu Rahvaülikoolis, Tiina Sulg käis rahvaülikooli giidide koolitusel. L. Leemet osales tegevustubasid tutvustaval seminaril „Tegevustoad raamatukogudes“, kus muu hulgas tutvustati Tallinna Keskraamatukogus tegutsevaid klubisid ja ringe ning sellest inspireerituna käis juunikuus Õismäel Haaberstis Nurmenuku raamatukogus, et võtta osa ühest Tallinna Keskraamatukogu keelekohvikust ning vahetada kogemusi sealsete korraldajatega.

Annika Aasal avanes võimalus 2017. aasta sügisel käia kuuenädalasel praktilisel Pariisis Pompidou keskuse raamatukogus (vt tema põhjalikku ettekannet: <https://www.yammer.com/luts.ee/#/home?type=following>).

H. Jürma ERÜ Tartumaa kogu usaldusisikuna korraldas kohtumisi, külastusi raamatukogudes, kultuuri- ja mäluasutustes ning sõidu Tallinna ERÜ aastakoosolekule, õppereisi Vilniusesse ja raamatukogupäevade avamisele Pärnusse.

Arendusjuht Mai Põldaas liitus võrgustikuga Next Library ja osales Aarhuse raamatukogus seminaril, mida korraldatakse nimetuse "Next Library Festival!" all 11- 14. juuni 2017. Seminar oli korraldatud osana Aarhuse Euroopa kultuuripealinna projektist.

2017. liitus raamatukogu ülemaailmse raamatukoguliikumisega "Astu raamidest välja!" [Get outside the lines!] (<https://www.getoutsidethelines.org>). e kahe rahvusvahelise võrgustikuga liitununa korraldas raamatukogu (täpsemalt siis Mai Põldaas) ka esimese innovatsioonile ja traditsioonide muutmisele pühendatud nädala septembri alguses. Seekord keskendusime nn tegelustubadele, kõigele, mis on seotud võimalustega tulla raamatukokku ja midagi endale ja oma kätega teha (õmblusmasinad, 3D printerid, jne).

Kultuurivaldkondade tõhusam turundamine

Raamatukogu kui eraldiseisva, siiski kõigi teistega seotud kultuurivaldkondade seotud institutsiooni tõhusam, st varasematest aastatest erinev turundamine on käinud peaasjalikult sotsiaalmeedias ja traditsioonilisemalt raamatukogu koduleh(ted)el. Jooksev info raamatukogus toimuva kohta (sündmused, näitused, uudised raamatukogu teenustest) jõuab operatiivselt raamatukogu kodulehele, raamatukogu Facebook'i lehele, UNESCO kirjanduslinna Tartu kodulehele ja Tartu Kultuuriaknasse (sealt edasi teistesse sündmuste portaalidesse). Tartu Kultuuriakna uuendamise käigus loodi otseühendus raamatukogu kodulehte ja Kultuuriakna portaaliga (programmeerija Ingrid Saare), mille tulemusena kodulehele sisestatud sündmused kajastuvad automaatselt ka Kultuuriaknas.

Kord nädalas läheb info kohalikule ajakirjandusele (Tartu Postimees, Tartu Ekspress, 4-5 radiojaama, sh ERR-i kohalik stuudio). Tartu Postimehelt tellime ka tasuta teateid sündmuste infoga. Aasta jooksul koostati 24 pressiteadet, mis saadeti alates BNS-ist kõigile olulistele meediaväljaannetele. Vastavalt sisule saadame pressiteateid Õpetajate Lehele, Müürilehele, portaali Koolielu, venekeelsetele väljaannetele jne.

Facebook on tõusnud üheks kõige olulisemaks teavituskanaliks. Samas ei ole tähtsust kaotanud kõikvõimalikud listid – õpetajate, kolleegide, kirjandushuviliste, ülikooli õppetoolide, muuseumide jne. Tulemuslik on turundus koostööpartneritega kahasse, mil üritus saab sisuliselt topeltreклаami, näiteks Prima Vista üritused, Teadlaste öö üritus, Petrone Prindi vestlusõhtud, välisesindustega tehtud üritused. Kasutasime kahel korral OÜ Digiekraanid reklaamivõimalusi, st meie reklaam jooksis Tartu viie kaubanduskeskuse digiekraanidel.

Television (ERR) tundis huvi vene kirjanduse nädala ja keelekohvikute vastu, intervjuusid anti Kuku raadiole, Elmarile, Pereraadiole ja muidugi ERR-ile (sh Klassikaraadio, Raadio 4).

Raamatukogu töötajad populariseerivad kirjandust 9-s erinevas blogis, mida külastati aasta jooksul 465 319 korda. Blogide külastatavus kasvas 27 %, ennekõike tänu Luuleleiu blogile.

Blogi	Vaadati 2013	Vaadati 2014	Vaadati 2015	Vaadati 2016	Vaadati 2017/postitusi
Lugemissoovitused	51830	58821	65018	73096 /113	71432 / 82
Nädala autor	12205	10026	8225	7330 / 24	7 963 / 24
Luuleleid	108635	172278	224977	258069 /79	349559 / 87
Literaturnõi portal	7232	7090	3609	3891 / 3	3379 / 5
Filmiblogi (Loe seda, mida sa filmis ei näinud)	9648	12003	14579	14427 /81	19526 / 85
Hea lasteraamat			134	7063 /28	9343 /18
Teised blogid *	13 152	11040	5877	6701 /19	4097 / 45
Kokku	200702 (+24520)	271258 (+70556)	322285 (+51 027)	365 665 (+43 380)	465 319 (+99 654)

*Teised alla kuuluvad: Stalkerid, Lemmikloomad raamatukogus ja Juhan Liivi luuleauhind

Tegevuse lõpetas aiakirjanduse blogi, asemele tuli blogi Juhan Liivi luuleauhind.

Kaldekriipsu taga on postituste arv.

Uus absoluutne päevarekord on luuleleiu blogi 5343 külastust jõululaupäeval.

Kõige edukamaks võib pidada kirjandusfestivali Prima Vista Austria külalise Hans Platzgumeri meediakajastust (kirjaniku võttis vastu ja meediakajastuste eest hoolitses raamatukogu avalike suhete juht). ERR-i kultuuriportaalis ilmus autori pikem tutvustus (L. Jahilo) ja intervjuu kirjanikuga (Mari Klein), Sirbis ilmus romaani „Serval“ arvustus (E. Pormeister raamatukogust) ja Postimehes intervjuu kirjanikuga (E. Pormeister, L. Jahilo) ning Peeter Helme arvustus. Prima Vista üritustest sai mitu meediakajastust ka raamatukogus toimunud näitus „Tõe ja Õiguse Inimesed“.

Kenasti sai meediakajastusi koolialmanahhide näitus ja õpilaste omaloomingukonkurss. Ajakirjanike tähelepanu pälvis lemmikloomaring (kukeaasta alguses), digiklaver, Tartu lastekirjanduse auhind, õmblusmasinad raamatukogus, vene kirjanduse nädal, mobiilirakendus TartuFic, keelekohvikud ja palju muudki.

Suvel paigaldati digiekraanid raamatukokku: üks keskkogusse ja kaks Raekoja platsi lugemistoa akendele. Ekraanidel reklaamitakse raamatukogus toimuvaid sündmusi, aga ka teenuseid ja harukogude asupaika. Telliti raamatukogu teenuseid loetlev roll-up (4 tk) ning raamatukogu lipp, millega end identifitseerida väliüritustel.

Trükireklaam on samuti kasutusel – plakatid, flaierid, minimaalseks on jäänud isiklike kutsete saatmine (seda asendab FB). Postrid on lisaks raamatukogule väljas linna teistes kultuuriasutustes, ülikooli õppehoonetes ja ühiselamutes, aeg-ajalt ka koolides ja pubides. Avalikku linnaruumi viime postrid kõige suuremate ürituste puhul (sünnipäev, Prima Vista).

VEEBIVÄLJAANDED

2017. aastal haldasid raamatukogu kodulehte Ingrid Saare ja Annika Hramov, laste- ja noortelehte haldab Piia Tuule.

Raamatukogu veebikülastusi oli 2017. aastal kokku 789 173 (2016. a 650 761), mis jagunevad kodulehe ja blogide vahel. Koduleht koosneb mitmest osast: põhileht, laste- ja noorteleht, kirjandusveeb (edetabelid, kirjandusauhinnad jms) ning raamatukogus koostatavad andmebaasid (portaal Teele e. Tartu ilukirjanduses, Arkaadia (lasteluule ja muinasjutud) jt). Reaalsete ja virtuaalsete külastuste koguarvust moodustasid virtuaalkülastused 59 % (aasta tagasi 55 %). Virtuaalkülastuste arv kasvas 21 % (arvuliselt 138 412) külastuse võrra.

Sealjuures pole e-kataloogi ESTER, artiklite andmebaasi ISE (sisaldab raamatukogus koostatavaid andmebaase Tartu kodulugu ja Tartu personaalia) ning raamatukogu Facebooki lehe külastusi võimalik reaalsetl kokku lugeda ja arvudes ei sisaldu.

	2013	2014	2015	2016	2017
--	------	------	------	------	------

Koduleht, kirjandusveeb, andmebaasid	211 484 (+24 167)	209 815 (-1669)	233 633 (+23818)	280 184 (+46551)	323854 (+43 670)
sh laste- ja noorteleht	20 587	20443 (-144)	24 444 (+4001))	20 750 (-3694)	20950 (+200)

Kodulehe külastuste arv kokku kasvas 15,5 %. Põhilehte külastati ca 191 416 korda, noortelehte ca 20 950 korda. Andmebaasi "Tartu ilukirjanduses" külastati ca 19 425 korda.

VÄLJAANDED

Kultuuriosakonna tellimisel koostasid raamatukoguhoidjad Katrin Raid ja Halliki Jürma taskugiidi „Kirjanduslikud (eksi)rännakud Tartus“, mis tuli trükist aasta viimastel päevadel ja esitleti alles jaanuaris. Mai Põldaas koostas raamatukogu koolitusi tutvustava voldiku, H. Jürma pani kokku voldiku Tartu kohvikute kirjeldustest ilukirjanduses, koostati lastekirjanduse festivali kava voldik.

Raamatukogu Facebooki keskkond. Raamatukogul on 4 facebooki lehte.

Kokku oli raamatukogu põhilehel (seinal) 2017. aastal 650 postitust, mis on mõnevõrra rohkem kui 2016. aastal (635 postitust). Kõige enam tehti postitusi märtsikuul (83 postitust) ning kõige vaiksemad kuud olid juuli (31 postitust) ja august (36 postitust).

Raamatukogu FB lehel on 9.01.2018 seisuga 27 administraatorit, kellest umbes 7-8 inimest teevad regulaarselt postitusi.

Kõige populaarsemad postitused 2017. aastal (6.01.18 seisuga) on järgmised:

1) 10.04.17 Homme, 11.aprillil kl 13 alustab pidulikult tehnikakirjanduse osakonna tegevustuba. – 4150 inimeseni jõudis, 111 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 179 postituse klõpsamist.
2) 15.05.17 Tartu Linnaraamatukogu kuulutab välja konkursi Annelinna harukogu raamatukoguetniku ametikohale – 3840 inimeseni jõudis, 53 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 536 postituse klõpsamist.

3) 24.08.17 Tartu Linnaraamatukogu Annelinna harukogu otsib töötajat - 3 063 inimeseni jõudis, 35 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 382 postituse klõpsamist.

*Kolmanda kohaga enam-vähem sama arvu inimesteni (3023) jõudis ka 12.09.17 postitus rohevahetusest (kogus 40 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ja 91 postituse klõpsamist). Põhiliselt jõuab postitus 500-1100 inimeseni.

Sõbrad FB põhilehel: 2.01.2018 seisuga on raamatukogu fännilehel 2 180 sõpra (jälgib umbes sama palju - 2136). Eelnevatel aastatel olid sõprade arvud järgmised: 1915 sõpra (2.01.17 seisuga); 1613 (4.01.16 seisuga); 1451 (31.12.14 seisuga); 1240 (3.01.14 seisuga) ning 869 (19.01.13 seisuga). 2017. aastal lisandus fännilehele 265 uut sõpra, mis on oma kasvult sarnane möödunud aastaga.

Noortenurk 2.01.2018 seisuga on 172 sõpra, mis on 51 sõpra rohkem kui 2017. aasta alguses (121 sõpra 2.01.2017 seisuga). Noortenurga fännilehel on 2 administraatorit (Anu Amor- Narits; Klaari Tamm) ja 9 sisutekstide loojat (editor).

Postitusi tehti 2017. aastal 323, mis on 109 võrra vähem kui möödunud aastal 2016. aastal (432) ning jääb samasse suurusklassi 2015.aasta arvuga (303). Kõige aktiivsemad kuud olid september (41) ja aprill (40), kuid keskmiselt oli kuus umbes 30 postitust (v.a. juuli kui oli üksnes 6 postitust).

2017. aasta populaarsemad postitused (6.01.18 seisuga) on järgmised:

1) 18.09.17 Jälle on käes Tartu Tudengipäevad! Tartu Linnaraamatukogu pakub sel sügisel võimalust täna (18.09) kl 17-20 orienteeruda raamatukogus ning neljapäeval, 21.09 kl 17-20 välistudengitele praktiseerida eesti keelt ja sõlmida uusi tutvusi keelekohvikus „Tunne Tartu linna“. – 1328 inimeseni jõudis, 22 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 108 postituse klõpsamist. Populaarsusele aitas suuresti kaasa lisatud video, mida vaadati 485 korda.
2) 30.06.17 Uuest nädalast kolib raamatukogu Anne kanali äärde randa – 1108 inimeseni jõudis, 8 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 48 postituse klõpsamist. Põhiliselt jõuab postitus 70-250 inimeseni.

Tartu Linnaraamatukogu muusikaosakond

14.09.17 | Laste- ja noortekirjanduse festivali kavaga on nüüd võimalik tutvuda Tartu Linnaraamatukogu laste- ja noortelehel – 819 inimeseni jõudis, 7 reaktsiooni/kommentaari/jagamist ning 57 postituse klõpsamist.

Aasta jooksul toimus üks töörühma koosolek (22.03.17), kus arutati lähiaja põhiliste suursündmuste (raamatukogu sünnipäevanädal, PrimaVista) reklaamimisvõimalusi Facebookis ning uute ideede kasutusele võtmist sotsiaalmeediakanalites. Arutati ka raamatukogus ühe teenusena pakutava Facebooki koolituse teemat.

Eelmisel aastal (ajavahemik 9.03-7.11.17) käidi 10 korral Facebooki individuaalkoolitusel (9 inimest 10 korral st üks neist käis korduvalt), koolituse keskmine kestvus oli 1h ning koolitajaks oli Klaari Tamm. Kõige enam tuli huvilisi Täiskasvanud Õppija Nädala reklaami peale (7 inimest 8 korral st üks oli korduv). Osaleti ka ise mitmel koolitusel. Tartu ettevõtlusnädala raames 4.oktoobril 2017.a. toimunud Brit Mesipuu seminar teemal „Kuidas luua internetis tulutoovat sisu soodsalt ja vähese vaevaga?“ Dorpat Konverentsikeskuses oli neist kõige otsemalt seotud Facebookis turundamisega.

FB grupp Lutsu noortekohvik

11.01.18 seisuga on 97 liiget ning 6 administraator (Annika Aas, Liina Leemet, Irina Möldre, Klaari Tamm ning fännilehed Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu ja Tartu Linnaraamatukogu Noortenurk). 2017. aastaga lisandus 3 uut liiget (94 liiget 9.01.17 seisuga) ning maikuust avanes võimalus ka Facebooki fännilehed siduda gruppidega, seega on nii raamatukogu FB põhileht kui ka Noortenurk nüüd grupi administraatorid. Postitusi tegid kõige enam grupi administraatorid (umbes 65 korda) ning aktiivsemad noortekohviku liikmed (umbes 7-10 korda).

Osalemine FB teistes gruppides (andmed: Tiina Sulg)

Osaleti ka aktiivselt FB teistes gruppides, näiteks lugemise väljakutse grupis, kuhu tegid raamatukogutöötajad aasta jooksul 161 postitust (Irina Möldre 60; Seili Ülper 55; Tiina Sulg 42 Mari-Liis Rütli 4).

Elanike kultuuriteadlikkuse tõstmine

Raamatukogu tõstis elanike kultuuriteadlikkust 2017. aastal kokku vastavalt alltoodud tabelile - kokku käidi raamatukogus aasta jooksul üle 500 000 korra, sealt laenutati üle 1,1 miljoni korra. Lugejaid on meil üle 36 000, st enam-vähem 38% kogu elanike arvust.

osakond	külastusi	lugejaid	laenutusi kokku
teenindusosakond			496312
Lubja teeninduspunkt	3617		9478
Raeplatsi lugemistuba	24486		9240
Rannaraamatukogu	173		
lasteosakond			163090
tehnikakirjanduse osakond			52079
muusikaosakond			29559
välis-eesti ja vanema rmt. osakond			9435
Kompanii 3/5	325054		769193
Annelinna harukogu	83024	9043	134224
Tammelinna harukogu	75709	7712	134553
Karlova-Ropka harukogu	50896	6031	86290
Tartu LR kokku	534683	36648	1124260
muutus	1.40%	2.30%	2.50%

Lisaks tavapärasele teenindusele korraldas raamatukogu elanike kultuuriteadlikkuse tõstmiseks aastas kokku 806 näitust, lühemaajalist väljapanekut ja muud sündmust, millel käis kokku üle 14 000 registreeritud külastaja

Raamatukogu	Näitused	Väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Keskkogu	56	138	301	8733
Annelinna harukogu	9	42	50	1471
Tammelinna harukogu	17	27	85	2976
Karlova-Ropka	15	43	23	875

harukogu				
Kokku	97	250	459	14055

Lisaks näitustele ja muudele üritustele korraldas raamatukogu elanikkonna kultuuriteadlikkuse tõstmiseks lugejatele ligi 200 rühmakoolitust ja andis individuaalset koolitust rohkem kui 2000 lugejale. Kokku oli neid, kes ühel või teisel viisil raamatukogu koolitustel oma kultuuriteadlikkust tõstsid, 6357.

Raamatukogu	Kasutajakoolitus rühmale	Osalejad rühmakoolitustel	Individuaalsed kasutajakoolitused
Keskkogu	117	2613	2090
Annelinna harukogu	18	307	-
Tammelinna harukogu	46	866	14
Karlova-Ropka harukogu	18	350	117
Kokku	199	4136	2221

Mõned näited elanikkonna kultuuriteadlikkuse tõstmisest raamatukogu üritustel:

XIV rahvusvaheline kirjandusfestival Prima Vista toimus 8. - 13. maini. Nagu ikka avas linnaraamatukogu kaheks päevaks südalinna pargis Pargiraamatukogu. Õhtuses programmis oli traditsiooniline kontsert „Kirjanikud muusikas“ (fs ja bänd, Jüri Kaldmaa, Kaisa Ling ning Taavi Peterson Bob Dylani lauludega, modereeris Aapo Ilves). Pargis esinesid Põhja- ja Baltimaade slämmuuletajad ja folklooriklubi Maatasa ning Tartu Elektiteater näitas vabaõhukinos Triin Ruumeti filmi „Päevad, mis asid segadusse“. Kalle Kasemaa ja Kaspar Koorti vestlusõhtu „Piibel ja Koraaan“ oli üks festivali kõige populaarsemaid üritusi, umbes 120 inimest surus end saali ära, aga paljud pidid ruumpuudusel tagasi minema. Raamatukogus avati Tiina Tammetalu kureeritud eesti kunstnike näitus „Tõe ja Õiguse inimesed“. Karlovas ja Tammelinnas korraldati traditsiooniline Elav Raamatukogu. Soome Instituut viis läbi vestlusringi Soome, Baltimaade ja Venemaa suhetest.

Raamatukogu jätkas UNESCO kirjanduslinna Tartu staatust toetavate projektidega, milleks on Tartu lastekirjanduse auhinna väljaandmine (laureaat Reeli Reinaus raamatuga „Kuidas mu isa endale uue naise sai“), lugejapiletite üleandmine 1. klassi õpilastele, väliskülaliste kutsumine kirjandusfestivalile Prima Vista ja lastekirjanduse festivalile (võtsime vastu külalisi Saksamaalt, Austriast, Iirimaa, Poolast, Venemaalt, Soomest, Rootsist). Populariseerisime andmebaasi „Tartu ilukirjanduses“ jalutuskäikudega linnas, moobiliäpi TartuFic loomise ja kirjandusliku taskugiidi koostamisega.

Toimusid igakuised kirjanduskohvikud noortele ja täiskasvanutele, vestlusõhtud kirjastuse Petrone Prindi autoritega, vene kultuuri- ja kirjanduse nädal, algupärase lastekirjanduse päev, raamatukogu sünnipäevanädala ja raamatukogupäevade kultuuriprogramm.

Septembrikuus toimus esimene Tartu laste- ja noortekirjanduse festival, mille korraldasid üheskoos Eesti Kirjanduse Selts, Tartu Linnaraamatukogu ja Tartu emakeeleõpetajate aineseksioon. Festival oli laste ja noorte kultuuri aasta tippsündmus meie raamatukogus. Festivali ajal ja järgnevatel kuudel jagati lastekirjanduse auhinna võitnud teos välja kõigile Tartu linna 4. klasside õpilastele. Raamatute väljaandmist rahastas Tartu linn.

Raamatukogupäevade ajal esitas kava „Shakespeare ja muusika“ vanamuusikaansambel Rondellus. Tammelinna raamatukogu külastasid mootorrattastega maailmale tiiru peale teinud Kariina ja Margus Sootla. Katrin Raid ja Halliki Jürma korraldasid koolinoortele omaloominguvõistluse „Tartu on...“, mis oli koolialmanahhide näituse kaasuv üritus.

Novembris toimus põnev ja aktuaalne vestlusõhtu „Tõejärgne ajastu ja ihalus lihtsustatud seletuste järel“ (M. Põldaas). Põhjamaade raamatukogunädala teema oli tänava „Põhjala saared“, toimus kirjanduskohvik (M. Oja) ja lasteüritused Annelinnas ning Karlovas.

Harukogud osalesid linnaosapäevadel, raamatukogu oli kohal kogukondlikel üritustel Tammelinnas, Karlovas ja Tähtveres. Raamatukogu osales nii kevadel kui ka sügisel tudengipäevadel (Supilinna jalutuskäik, orienteerumismäng raamatukogus, keelekohvik).

Karlova-Ropka harukogu hoiab elus salongiõhtute traditsiooni ja korraldas perepäevi.

Toimus kolm suurt kirjandusõhtut, mille külalised olid Mehis Heinsaar, Kai Aareleid ja Maarja Kangro.

Perekesksete kultuuri väärtustavate harjumuste kujundamise toetamine

Perekesksed on ideaalis kõik raamatukogu ettevõtmised, täpsemalt võib neid siiski vaadata laste- ja noortetöös. Laste- ja noortetööd üldiselt kureerib laste- ja noorteosakond, kuid nii harukogudes kui ka muudes osakondades (nt muusika) on olemas pädevus ja soov lapsi ja noori teenindada ning ka neile sündmusi korraldada.

Aasta 2017 oli laste- ja noortekultuuri aasta ja oma töös nendega juhindub raamatukogu järgmistest üleskutsetest:

1. informeerimine – aitab muuta Sinu elu
2. inspireerimine – innustab Sind
3. innovatsioon – toob kasutajateni uusi ideid ja lahendusi
4. imaginaarsus – rikastab ja ergutab Sinu kujutlusvõimet

Raamatukogu tegevuse eesmärgiks on vastata kogukonna hariduslikele ja informatsioonivajadustele. Raamatukogu toetab laste ja noorte loominguilist ning eneseväljenduslikke vajadusi. Raamatukogu varustab inimesi laias diapasoonis erinevate materjalidega, mida on tarvis elukestvaks õppeks, isiksuse arenguks, püüdlemiseks teadmiste poole. Raamatukogu töötab autorite, kirjastuste, õpetajate, lastevanemate ja loomulikult oma lugejatega.

Raamatukogu inspireerib, üllatab ja muudab. Ta ei tee seda üksinda vaid ikka koos kogukonnaga. Meie peame oluliseks koostööd teiste institutsioonidega ning iga lugeja jaoks, kes külastab raamatukogu, oleme usaldusväärseks ja kindlaks partneriks. Meie kohta kehtib märksõna „peresõbralik raamatukogu”. Hommikupoolsed ajad meie väikelaste alal on mõnusad ja kasulikud nii lastele, kellel on keset raamtuid ja mänguasju tore olla kui vanematelegi, kes suhtlevad omavahel, tutvuvad kirjandusega ja veedavad niimoodi rahuliku hommikupooliku.

2017. anti kolmandat korda välja Tartu Lastekirjanduse auhinda (koostöös Mänguasjamuuseumiga). Seekordsest võitjast, Reeli Rainausi "Kuidas mu isa endale uue naise sai", sai ka see raamat, mis linnavalitsuse rahastusel kingiti sügisel kõigile Tartu 4. klasside õpilastele. Tavapäraselt jagavad nii peamaja kui harukogud riiklikku kingitust kõigile aasta jooksul sündinud lastele - kogumikku "Pisike puu"

Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatatud Laste Maailm viibis Tartus 12.juulil. Laste ja noorteosakonna töötaja Anu Amor-Narits viis selle sündmuse raames läbi Vigurpaberitöötoa, kus käis ligi sada huvilist. Vabariiklik lastefestival Avatud Mänguväljakud – Anu Amor-Narits viis läbi kolm töötuba suurtele ja pisematele huvilistele.

Toimus I Vabariiklik Noorte Luuleprömm koostöös noorte haridusmessiga Intellektika.

Aitasime Eesti Lastekirjanduse Keskusel välja valida parimad lasteraamatud konkursil "Hea Lasteraamat"

Koostöö koolide ja lasteaedadega: kõige rahvarohkemad olid juturommikud, kohal olid rühmad lasteaedadest ja lastehoidudest – Piilupesa, Kogel-Mogel, Ploomike, Sass, Tõruke jt. Raamatukogutundides käisid Keslinna Kool, Mart Reiniku Kool, Herbert Masingu Kool, Kivilinna Kool, Karlova Kool, Peetri Kool jt.

Toimus hulk erinevaid raamatuüritusi – Laste Kunstiteatraliste Prima Vista raames. Kirjanikud raamatukogus – Aidi Vallik, Markus Saksatamm. Toimusid raamatuesitlused – Kake Make lood, Heiki Vilepi uus luulekogu. Mika Keränen tegi mitu huvitavat kirjandustuuri Supilinna salaseltsi radadel. A.S. Puškini Kool pidas meie juures I klasside aabitsapeo ja Kivilinna Kool korraldas siinsamas raamatupäeva.

Kirjandusfestivali ajal tegid gümnasistid raamatukogus teatraliseeritud raamatututvustusi, mis osutusid väga populaarseteks. Huvilised võtsid hästi vastu ka meisterdamistunnid, paberitööd olid kaasalööjaterohked. Lemmikloomaring ja Loe sabaga sõbrale jätkusid ja leidsid aruandeaastal endale uusi sõpru. Arvutimängufännid said mitmel ööl võimaluse isekeskis mõõtu võtta ja oma võimeid proovile panna võrgupidudel.

Kultuuriobjektide ehitamine ja renoveerimine

Raamatukogus vahetati 2017. 35 akent, restaureeriti 8 lasteosakonnaakent. Töid viis läbi linnavarae osakond (Jana Hindrikson).

Raamatukogu poolt juhitavatest töödest sarnaneb kõige rohkem ehitamise ja renoveerimisega traadita kohtvõrgu (WiFi) ehitus. Soetati 12 tugijaama ning hangiti haldustarkvara. Selleks korraldati kaks hanget, millest esimesega osteti seadmed ja teisega Aruba Central haldustarkvara ning ClearPass võrgu juurdepääsu kontrolli ja külaliste halduse tarkvara. Muu hulgas paigaldati ka välitugijaamad Kompanii 3/5 ja Annelinna harukogu ette. Leviga on nüüd kaetud peamaja esine plats ning kogu Annelinna hoone esine park.

Aruba Central on mõeldud tugijaamade tsentraalseks haldamiseks ning tugijaamade parameetrite mõõtmiseks ja logimiseks. Lisandväärtusena võimaldab see 2018 võtta kasutusele lokatsioonipõhise kliendivoogude ja ruumide kasutamise analüüsi (milliseid ruume kasutatakse, kaua inimesed majas viibivad). Hetkel oleme Eestis ainus raamatukogu, kellel on niisugune võimalus.

Aruba Clearpass võimaldab nii juhtmega kui juhtmeta võrgu keskset identideedihaldust, küllastajate portaali (näiteks kuvada teateid ja reklaami küllastajate võrku logijatele) ning on eelduseks turvaliste värvõrgu lahenduste edasisele juurutamisele.

- Aasta alguses uuendati wi-fi.ee kaardil raamatukogu info, et paremini reklaamida raamatukogu kui võimalikku töökohta. Kaardile kanti ka puuduolevad harukogud (Karlova, Annelinn, Raeplats, Lubja teeninduspunkt).

Nagu eespool juba nimetatud, läbis raamatukogu 2017. detsembris wi-fi.ee auditi, mille käigus kontrolliti raamatukogu vastavust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt välja töötatud avaliku kohtvõrgu pakkuja nõuetele. Raamatukogu infrastruktuuri ja IT juhtimist hinnati eeskujulikuks. Selle tulemusena saime õiguse kasutada oma hoonetel ametlikke wi-fi.ee kleebiseid ja silte.

Noorsootöök arendavate ja asjakohaste tingimuste loomine

Arendavaid ja ajakohaseid tingimusi noortele saame me luua ainult neile atraktiivsete tehniliste vahenditega, millega noori raamatukokku 'meelitada'.

Annelinna harukokku soetati aasta lõpul uus multifunktsionaalselt kasutatav 4k LCD teler koos Playstation 4 Pro ja Playstation VR komplektiga. Annelinna raamatukogu küllastajatel on nüüd võimalus proovida virtuaalreaalsust.

Lasteosakonna Xboxile osteti juurde pedaalide ja rooli komplekt. Lisaks soetati juurde uus 4k LCD teler. Nüüd saab lasteosakonnas korraga kasutada nii XboxOne kui ka Wii mängukonsooli. Lasteosakonda osteti ka 6 Bee Bot haridusrobotit töötubade läbiviimiseks.

Noorsootöötajate valdkondliku pädevuse arendamine

Raamatukogus laste ja noortega töötavad inimesed on meie prioriteet, nii juba töölevõtmisel valiku kui edasise koolituse suhtes. Viimasel ajal oleme katusunud leida nii keskkogu osakonda kui ka harukogudesse vastavatele kohtadele noorsootöötaja ettevalmistusega spetsialiste, keda siis raamatukogunduslikult edasi koolitada. Tartu Ülikool korraldab spetsiaalselt lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemiat (baasiks ja asjaajamiskorraldajaks meie), lisaks Lastekirjanduse keskuse, Wiklandi muuseumi jm koolitused. Senine kogemus on selliseid valikuid ja tegutsemisi õigustanud, töö on muutunud teadmispõhisemaks.

Raamatukogus seisneb noortetöös kaasaegse tehnoloogia kasutamine peaaesjalikult erinevate, noori huvitavate kasutusvõimaluste loomises.

Kokkuvõte ja 2018 tegevuskava

Sissejuhatuse ja täpsemate tegevuste antud raamides tuleb otsida ka 2018. a, suurimaid väljakutseid:

- tegevustubade edasine rakendamine ja populariseerimine, uute tehniliste lahendite ja vahendite leidmine
- erinevad IT-rakendused. Kõik, mis läheb inimesele telefoni, jõuab talle palju lähemale kui miski muu. Kavatseme alustada wifi-põhise facebooki rakendusega, kus maja tulnud ja maja wifi-ga ühenduse saanud inimese facebook selle kohta teate saadab, samuti on sealtkaudu võimalik palju efektiivsemalt levitada erinevaid raamatukogu teateid, lugemissoovitusi, muud taolist
- TartuFic -- selle võimalused on samuti lõputud
- jätkub muusikaosakonna pillikasutuse- ja laenutuse projekt
- juunis kavatseme ametlikult käivitada meie EV100 prokti - Jutupeatust

Majandus- ja personaliküsimustest:

- 2018. peame lõpetama videovalve rekonstrueerimise ja tegema viimased täiendused wifile
- tuleb leida uus ruumide koristaja aastateks 2019 - 2021
- aga kõige olulisem on ikkagi küsimus - kas liikuda edasi uue maja suunas või püüda olemasolevat maja oluliselt paremaks teha. Igatahes tuleks võimalikult kiiresti ära kontrollida Kompanii 3 katusealuse rekonstrueerimise võimalus. Kompanii 5 fondihoone ümberehitus kaasaegsetele nõuetele vastavaks raamatukoguks nõuab arvatavasti rohkem ressursi, kui on mõtet kulutada
- 2018. aasta alguses oli võimalik oluliselt tõsta raamatukoguhoidjate ja raamatukoguametnike töötasu, sellele põhjale tuleks aasta jooksul üles ehitada tööülesannete parem jaotus, nende täpsem vastavus inimeste kompetentsidele ja kalduvustele. Loodetavasti saab 2019. aastal teoks see, et jõuame järele riiklikult töötasumiinimumile kõrgharidusega töötajatele (2018 on see 1150 eurot, meil on rakendatud 942, vahe on ikkagi üle 200 euro).

Asko Tamme

5. märts 2018